

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικῶν
Πολιτικῶν

ΤΟ ΣΟΥΔΑΝ ΣΕ ΚΡΙΣΗ: Η ΝΕΟΑΠΟΙΚΙΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ Η ΑΛΛΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ηλέκτρα Νησίδου,
Πολιτική Επιστήμονας,
ΜΑ Διεθνῆς & Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση & Πολιτική, ΕΚΠΑ

ΕΝΑ

Ινστίτοτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ΤΟ ΣΟΥΔΑΝ ΣΕ ΚΡΙΣΗ: Η ΝΕΟΑΠΟΙΚΙΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ Η ΑΛΛΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ηλέκτρα Νησίδου,
Πολιτική Επιστήμονας,
ΜΑ Διεθνής & Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση & Πολιτική, ΕΚΠΑ

Μάρτιος 2024

Η αποικιοκρατία ως μοντέλο επεκτατισμού και διακυβέρνησης κυριαρχούσε επί αιώνες στον αποκαλούμενο σήμερα «παγκόσμιο Νότο». Η αποικιοκρατία συνδέεται με τη βία, την αρπαγή πόρων και την εκμετάλλευση. Το καθεστώς αυτό διήρκεσε αιώνες, από την εποχή των ανακαλύψεων (τέλη 15ου αιώνα) έως τα μέσα του προηγούμενου αιώνα. Τον 20ό αιώνα –και πιο συγκεκριμένα μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου– το σύστημα αυτό κατέρρευσε. Ο σύγχρονος κόσμος και η νέα παγκόσμια τάξη που γεννιόταν απαιτούσε την ύπαρξη ανεξάρτητων κρατών, τα οποία θα κατέβαλλαν κάθε δυνατή προσπάθεια για την επίτευξη της ειρήνης και της σταθερότητας. Η αποαποικιοποίηση ήταν μια πολύ δύσκολη διαδικασία για τις πρώην αποικίες (π.χ. Μαρόκο, Λίβανος, Σουδάν), καθώς είχαν εξαντληθεί οικονομικά από τη Δύση, με αποτέλεσμα να έχουν μια σχεδόν άρρηκτη σύνδεση με τα πρώην αποικιοκρατικά κράτη και μια άνιση σχέση εξάρτησης.

Αυτή η άνιση σχέση δημιούργησε το περιθώριο τα ισχυρά κράτη που ήταν πρώην αποικιακές δυνάμεις να εκμεταλλευτούν εκ νέου τις πρώην αποικίες. Παρατηρήθηκε έτσι ότι άρχισε σταδιακά μια «νεοαποικιοκρατία», στην οποία δεν χρειαζόταν βία, αλλά ο έλεγχος των κυβερνήσεων ή των πόρων μέσω του υπερβολικού δανεισμού ή της παροχής ασφάλειας. Τέτοιο είναι το παράδειγμα του Σουδάν, το οποίο αποτέλεσε βρετανική αποικία για περίπου έναν αιώνα. Πέρασε από πολλές οικονομικές και κοινωνικές κρίσεις, διχοτομήθηκε σε Σουδάν και Νότιο Σουδάν και σήμερα είναι ένα κράτος που έχει τεράστιο εξωτερικό χρέος, το οποίο βρίσκεται αντιμέτωπο με μια πολύ έντονη πολιτική, κοινωνική, οικονομική, ανθρωπιστική και μεταναστευτική κρίση, η κύρια αιτία της οποίας είναι το αποικιακό του παρελθόν.

Το αποικιακό καθεστώς και η αποαποικιοποίηση

Η αποικιοκρατία αναδύθηκε ως κεντρικό μοντέλο διεθνούς διακυβέρνησης της προηγούμενης διεθνούς τάξης μετά τα εξερευνητικά και κατακτητικά ταξίδια της Ευρώπης τον 15ο αιώνα. Οι μεγάλες αυτοκρατορίες της Δύσης, καθοδηγούμενες από την ανάγκη εξεύρεσης πόρων και την ανάγκη για κυριαρχία, επέβαλαν την εξουσία τους στην Αφρική, την Ασία και τη Λατινική Αμερική. Μέσω της βίας, του εξαναγκασμού και της εκμετάλλευσης, οι αποικιοκρατικές δυνάμεις υπέταξαν τους ιθαγενείς πληθυσμούς και κατέκτησαν τον έλεγχο της γης, των πόρων και των δομών διακυβέρνησης.

Η αποικιοκρατική εποχή υπήρξε το σημείο τομής για την εδραίωση της ευρωπαϊκής ηγεμονίας, με μεγάλες δυνάμεις όπως η Βρετανία, η Γαλλία, η Ισπανία και η Πορτογαλία να επεκτείνουν τις αυτοκρατορίες τους μέσω της αποικιοποίησης. Η αλλοπρόσαλλη χάραξη των συνόρων, που συχνά αγνοούσε τις υπάρχουσες κοινωνικοπολιτισμικές δυναμικές, έσπειρε τους σπόρους μελλοντικών συγκρούσεων και αστάθειας. Επιπλέον, οι αποικιακές οικονομίες, προσανατολισμένες στην εξόρυξη πρώτων υλών και την εκμετάλλευση της εργασίας, έθεσαν τα θεμέλια για μια διαρκή υπανάπτυξη και αποδυνάμωση των αποικιών.

Ωστόσο, ήταν εμφανές από τα τέλη του 19ου αιώνα ότι το μοντέλο αυτό δεν θα μπορούσε να είναι βιώσιμο. Από το 1873 και μετά, 165 βρετανικές αποικίες μετατράπηκαν σε ανεξάρτητα κράτη ή ενσωματώθηκαν σε ήδη υφιστάμενα κυρίαρχα κράτη. Στα μέσα του 20ού αιώνα παρατηρήθηκε ένα κύμα κινημάτων αποαποικιοποίησης, που επιδίωξαν να διαλύσουν τις αποικιοκρατικές δομές και να διεκδικήσουν την εθνική κυριαρχία. Το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και η άνοδος του αντιαποικιακού εθνικισμού επιτάχυνε τη διαδικασία της αποαποικιοποίησης, οδηγώντας στην εμφάνιση ανεξάρτητων κρατών σε ολόκληρη την Αφρική, την Ασία και την Καραϊβική.

Η αποαποικιοποίηση, ωστόσο, δεν ήταν μια γραμμική ή ομαλή διαδικασία. Οι πρώην αποικίες αντιμετώπισαν τα κατάλοιπα της αποικιοκρατίας, συμπεριλαμβανομένων των τεχνητών συνόρων, των εθνοτικών διαιρέσεων και των οικονομικών ανισοτήτων. Επιπλέον, η μετάβαση στην ανεξαρτησία συχνά συνεπαγόταν πολύπλοκες διαπραγματεύσεις με τις αποικιοκρατικές δυνάμεις, καθώς και εσωτερικές διαμάχες και συγκρούσεις εξουσίας.

Η επίκληση του διεθνούς δικαίου υπήρξε σε όλη τη διάρκεια της μετααποικιακής εποχής βασικό εργαλείο για την προώθηση των αυτοκρατορικών πολιτικών. Από τις εκπολιτιστικές αποστολές (*mission civilisatrice*), που είχαν τις ρίζες τους στη λογική της δυτικής υπεροχής, μέχρι τη συγκρότηση οργανισμών όπως ο ΟΗΕ, η νοοτροπία αυτή συνεχίζει να διαμορφώνει το διεθνές δίκαιο, καθώς επιδιώκει να μετασχηματίσει τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των λαών. Αυτή η αυτοκρατορική φιλοδοξία και δομή αντιμετώπιζε πάντοτε την αντίσταση των λαών του λεγόμενου «τρίτου κόσμου». Ενώ ορισμένοι μελετητές υποστηρίζουν ότι το διεθνές δίκαιο αποτελεί απλώς ένα κείμενο χωρίς ουσιαστική ισχύ, αυτό παραμένει ένα ζωτικό εργαλείο για την ειρηνική επίλυση των διαφορών και αποτελεί επιτακτική ανάγκη να κατανοήσουμε πώς λειτουργεί ο ιμπεριαλισμός μέσα σε αυτό και πώς αυτός θα μπορούσε να να ξεπεραστεί με ορίζοντα την παγκόσμια δικαιοσύνη.

Η αποικιοκρατία άφησε πολλές χώρες που βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στη γεωργία ή στην εξόρυξη πόρων στο μεταίχμιο της ανάπτυξης, γεγονός που μπορεί να καταστήσει τις οικονομίες τους ευάλωτες στις διακυμάνσεις της παγκόσμιας αγοράς. Αυτή η οικονομική αστάθεια μπορεί να υπονομεύσει τόσο την ανάπτυξη όσο και τη δημοκρατία εντός αυτών των χωρών. Ταυτόχρονα, τα αποικιοκρατικά σύνορα έχουν διχάσει πλήθος εθνοτικών και θρησκευτικών ομάδων, οδηγώντας σε κατακερματισμό της κοινωνίας και περιπλέκοντας την εγκαθίδρυση σταθερής κυβέρνησης. Η αποικιοκρατία διαμόρφωσε σε μεγάλο βαθμό τη σχέση κράτους – κοινωνίας, αφήνοντας συχνά τις κοινωνίες απροετοίμαστες για τη δημοκρατία και με εσωτερικές παθολογίες (πολιτική διαφθορά, παρακράτος κ.ά.).

Παρά τον αρνητικό αντίκτυπο, και το ανθρωπιστικό πλαίσιο που ορίζει ο σύγχρονος δυτικός κόσμος, η αποικιοκρατική νοοτροπία συνεχίζει να επηρεάζει το διεθνές δίκαιο και τους θεσμούς, ακόμα και μετά τη διάλυση των αποικιοκρατικών δομών και την προώθηση της κρατικής κυριαρχίας και της ισότητας. Η δυσανάλογη δύναμη των πρώην αποικιοκρατικών δυνάμεων σε θεσμούς όπως το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, όπου τα μόνιμα μέλη που ασκούν βέτο διατηρούν τον έλεγχο, πλήττει την αρχή της ισότητας της κυριαρχίας, η οποία φαίνεται να ορίζεται σε μεγάλο βαθμό από το πλαίσιο της γεωπολιτικής ισχύος. Αυτή η διαιώνιση της αποικιακής επιρροής αντανakλά μια δυτικοκεντρική προσέγγιση του διεθνούς δικαίου, ενισχύοντας τις ανισότητες μεταξύ των κρατών του Βορρά και του Νότου. Παρά την πρόοδο, η αποικιοκρατία εξακολουθεί να διαμορφώνει αδιόρατα τη διεθνή έννομη τάξη, εγείροντας ερωτήματα σχετικά με τη δικαιοσύνη και την ισότητα.

Το γεγονός ότι οι Μεγάλες Δυνάμεις παρέμειναν «μεγάλες» (τουλάχιστον σε ισχύ), σε συνδυασμό με την ευκολία με την οποία, ως κάτοχοι της τεχνογνωσίας της δημοκρατίας, της ελευθερίας και της αυτονομίας, αποφασίζουν για τρίτες χώρες οι οποίες είναι συνήθως πολύ πιο αδύναμες, αποδεικνύει ότι αυτή η άνιση σχέση εξάρτησης διατηρείται. Η εξάρτηση, στο παγκοσμιοποιημένο διεθνές πολιτικό σύστημα, είναι δεδομένη, αλλά η μεγάλη ανισότητα, η οποία αντιστρατεύεται το σύγχρονο μοντέλο που βασίζεται στις ιδέες του Καντ για αιώνια ειρήνη και ενότητα, θέτει το ερώτημα «Μήπως η αποικιοκρατία δεν πέθανε, αλλά μεταλλάχθηκε;».

Ανεξάρτητα κράτη και νεοαποικιοκρατία

Ενώ η κλασική αποικιοκρατία έφτασε στο τέλος της, το φάντασμα της αποικιοκρατίας παρέμεινε με τη μορφή της νεοαποικιακής δυναμικής. Ο όρος «νεοαποικιοκρατία», που επινοήθηκε από τον Nkrumah το 1961, αναφέρεται στη συνεχιζόμενη οικονομοτεχνική, πολιτική και πολιτιστική κυριαρχία των πρώην αποικιοκρατικών δυνάμεων επί φαινομενικά ανεξάρτητων κρατών. Η νεοαποικιοκρατία λειτουργεί μέσω μηχανισμών οικονομικού εξαναγκασμού, εξάρτησης από το χρέος και πολιτικής παρέμβασης, επιτρέποντας στα ισχυρά κράτη να διατηρούν τον έλεγχο επί των ασθενέστερων. Αυτό διαιώνίζει άνισες δυναμικές ισχύος και εμποδίζει τη γνήσια αυτοκυριαρχία και αυτοδιάθεση των μετααποικιακών εθνών.

Ωστόσο, στην περίπτωση αυτή δεν μιλάμε για μια άνιση αλληλεξάρτηση (η οποία είναι πολύ συνηθισμένη) στο πλαίσιο του ανταγωνισμού των κρατών εντός του παγκοσμιοποιημένου συστήματος, ούτε για μια προσπάθεια αύξησης της ισχύος ενός κράτους στην παγκόσμια σκακιέρα. Η νεοαποικιακή κυριαρχία είναι κάτι πολύ περισσότερο από αυτό. Η νεοαποικιοκρατική χώρα ελέγχει έμμεσα την οικονομία της (νεο)αποικίας και κατ' επέκταση το πολιτικό σύστημα, δηλαδή τις αποφάσεις που λαμβάνονται και τις πολιτικές που ασκούνται σχετικά με τις εσωτερικές και εξωτερικές υποθέσεις της χώρας. Ένα βασικό κοινό στοιχείο των αποικιακών, μετααποικιακών και νεοαποικιακών πολιτικών μιας ισχυρότερης χώρας προς μια λιγότερο ισχυρή είναι η ακραία ανισότητα, που αμβλύνεται σταδιακά, για να μην είναι εύκολα ορατή, και η οποία κατά τις δύο πρώτες φάσεις της αποικιοκρατίας (1800-1850 και 1850-1960) προερχόταν από τη στρατιωτική υπεροχή, τη δουλεία και την καταστολή/εξαναγκασμό, ενώ στην περίπτωση της νεοαποικιοκρατίας το βασικό εργαλείο είναι ο υπερβολικός δανεισμός, οι σχέσεις εξάρτησης των νέων αποικιών από την αποικιακή μητρόπολη και η εξωτερική «βοήθεια», με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Η ιδεολογία που έντυσε τη «νέα» αποικιοκρατία βασιζόταν στη θεωρία του εκσυγχρονισμού, της εξέλιξης και φυσικά του φιλελευθερισμού, η οποία αναγνώριζε τη Δύση ως πρότυπο που ο υπόλοιπος κόσμος (ο γνωστός ως « τρίτος κόσμος ») θα έπρεπε να ακολουθήσει προκειμένου να επιβιβαστεί στο άρμα της προόδου. Στην πραγματικότητα, όμως, για τις χώρες οι οποίες δεν διαθέτουν την ισχύ, τα μέσα, τους πόρους και την τεχνογνωσία, ο καπιταλισμός δεν οδηγεί στην ανάπτυξη, αλλά στην υπανάπτυξη. Όταν πλέον ανεξαρτητοποιήθηκαν, τα κράτη που υπήρξαν αποικίες και για δεκαετίες ή αιώνες αποτελούσαν αντικείμενο εκμετάλλευσης δεν βρισκόνταν στο ίδιο σημείο με τις πρώην αποικιοκρατικές δυνάμεις στο στάδιο της ανάπτυξης, όπως αυτή ορίζεται και μετριέται από τη Δύση.

Μιλώντας για ανεξάρτητα κράτη (και όχι πλέον για αποικίες), το εθνικό χρέος αποτελεί βασικό μοχλό πίεσης προς την πολιτική ηγεσία μιας χώρας από μια άλλη χώρα. Εκτός από την άμεση και έμμεση επιρροή του κράτους-πιστωτή στη δανειολήπτρια χώρα, ήδη από την «αρχή της αιρεσιμότητας» διαφαίνεται μια τάση περιορισμού όσον αφορά τις αποφάσεις που πρέπει να λάβει το κράτος που θέλει να δανειστεί. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, το κράτος που πρόκειται να γίνει πιστωτής ενός άλλου κράτους δίνει κάποιες κατευθυντήριες γραμμές ή και πιο συγκεκριμένες οδηγίες σχετικά με την εσωτερική και εξωτερική πολιτική του άλλου κράτους, οι οποίες τίθενται ως ρήτρα για τη σύναψη της δανειακής σύμβασης. Εξίσου σημαντικό εργαλείο είναι η εκμετάλλευση των εσωτερικών διαφορών. Η έμμεση (συνήθως) εμπλοκή σε μια εσωτερική διαμάχη, εθνοτική, κοινωνική ή θρησκευτική, κατά την οποία η ισχυρότερη χώρα θα στηρίξει τη μία ή την άλλη πλευρά βάσει των συμφερόντων της. Τέτοια παραδείγματα έχουν παρατηρηθεί στη Λιβύη, στη Συρία κ.α.

Εκτός από το χρέος και την έμμεση εμπλοκή, υπάρχει και η βοήθεια, η οποία τις περισσότερες φορές διευκολύνει την επιβολή ελέγχου χωρίς να έχει προηγηθεί κάποια επέμβαση, κάτι που απαγορεύεται ρητά από το διεθνές δίκαιο. Η βοήθεια συνήθως είναι οικονομική και έχει χαρακτηριστικά διάσωσης (bail out) χωρών οι οποίες είναι υπερχρεωμένες ή στα πρόθυρα της χρεοκοπίας. Τέλος, ακόμη και αν υπάρξει επέμβαση, αυτή θα γίνει είτε στο πλαίσιο του εκδημοκρατισμού, είτε στο πλαίσιο της διαχείρισης μιας κατάστασης ή απειλής, όπως οι βομβαρδισμοί της Υεμένης, του Ιράκ και της Συρίας (2024) ως απάντηση στις επιθέσεις των Χούθι στο διεθνές εμπόριο.

Η κρίση του Σουδάν

Η κρίση που εκτυλίσσεται στο Σουδάν αποτελεί σε μεγάλο βαθμό παράδειγμα του αντίκτυπου της παρακαταθήκης της αποικιοκρατίας και της πολυπλοκότητας της μετααποικιακής κρατικής πραγματικότητας. Το Σουδάν, μια πρώην βρετανική αποικία, βρίσκεται αντιμέτωπο με συνεχείς εσωτερικές συγκρούσεις, οικονομική αστάθεια και πολιτική αναταραχή από τότε που απέκτησε την ανεξαρτησία του το 1956. Το αποτύπωμα της αποικιοκρατίας, το οποίο χαρακτηρίζεται από αυθαίρετα σύνορα και εθνοτικές διαιρέσεις, επιδείνωσε τις διενέξεις μεταξύ Βόρειου και Νότιου Σουδάν. Η επιβολή του ισλαμικού νόμου και οι οικονομικές ανισότητες τροφοδότησαν περαιτέρω τις συγκρούσεις και την περιθωριοποίηση συγκεκριμένων πληθυσμιακών ομάδων.

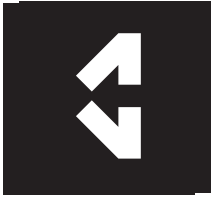
Η ειρηνευτική συμφωνία «Comprehensive Peace Agreement» (CPA) που υπογράφηκε το 2005 σηματοδότησε το τέλος μιας μακράς σύγκρουσης μεταξύ του Βορρά και του Νότου του Σουδάν, με κύριο στόχο την εγκαθίδρυση ειρήνης μέσω του διαμοιρασμού της εξουσίας, την κατανομή του πλούτου και την αυτονομία του Νότιου Σουδάν. Η CPA περιλάμβανε μέτρα για διεθνή παρακολούθηση και διαφύλαξη της ειρήνης από τον ΟΗΕ. Παρά τις προκλήσεις, όπως δολοφονίες και εσωτερικές αντιδράσεις σχετικά με την εφαρμογή της, η CPA άνοιξε το δρόμο για το δημοψήφισμα στο Νότιο Σουδάν για την ανεξαρτησία το 2011. Αυτό οδήγησε στη συντριπτική ψηφοφορία υπέρ της ανεξαρτησίας, με το Νότιο Σουδάν να γίνεται ανεξάρτητο κράτος τον Ιούλιο του 2011.

Ωστόσο, αυτή η ανεξαρτησία δεν οδήγησε σε αυτοκυριαρχία και ανακούφιση του λαού του Νότιου Σουδάν. Το 2023, σχεδόν δύο δεκαετίες μετά τη CPA, το Νότιο Σουδάν ήταν από τα φτωχότερα κράτη στον πλανήτη, σύμφωνα με το ΔΝΤ, με κατά κεφαλήν ΑΕΠ 476\$, ενώ το Σουδάν φέρει σημαντικό βάρος χρέους, το οποίο αποτελείται κυρίως από μακροχρόνιες ληξιπρόθεσμες οφειλές. Το χρέος αυτό υπερβαίνει το 150% του ΑΕΠ της χώρας και είναι πάνω από δέκα φορές μεγαλύτερο από την αξία των εξαγωγών της, καθιστώντας το μη βιώσιμο. Παρά τις προσπάθειες που έγιναν, όπως η CPA και η επακόλουθη ανεξαρτησία του Νότιου Σουδάν, η περιοχή συνεχίζει να παλεύει με εσωτερικές συγκρούσεις, ανταγωνισμούς και ζητήματα διακυβέρνησης. Αυτό το σκληρό αστάθειας και ανισότητας έχει συμβάλει στη συνεχιζόμενη κρίση στο Σουδάν. Το μη βιώσιμο χρέος και οι οικονομικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τόσο το Σουδάν όσο και το Νότιο Σουδάν έχουν επιδεινώσει περαιτέρω την κρίση, τροφοδοτώντας τη δυσарέσκεια και επιτείνοντας τις εσωτερικές εντάσεις.

Πηγή: <https://www.oxfamamerica.org/explore/stories/whats-the-difference-between-sudan-and-south-sudan/>

Η κατάσταση στο Σουδάν είναι εκτός ελέγχου και χαρακτηρίζεται από βίαιες συγκρούσεις μεταξύ στρατιωτικών φατριών που ξέσπασαν στην πρωτεύουσα Χαρτούμ και εξαπλώθηκαν γρήγορα σε όλη τη χώρα στις 15 Απριλίου 2023. Η συνεχιζόμενη σύρραξη έχει καταστροφικές συνέπειες για τους αμάχους, καθώς πάνω από 5 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν εξαναγκαστεί να εγκαταλείψουν τις εστίες τους για να γλιτώσουν από τη βία. Οι συγκρούσεις οδήγησαν σε κατάσταση έκτακτης ανθρωπιστικής ανάγκης τόσο στο εσωτερικό του Σουδάν όσο και στην ευρύτερη περιοχή, επιδεινώνοντας τις υπάρχουσες προκλήσεις, όπως οι μαζικοί εκτοπισμοί, η οικονομική αστάθεια και οι κλιματικοί κλυδωνισμοί.

Το Σουδάν αντιμετώπιζε ήδη προβλήματα εκτοπισμού, καθώς πάνω από 4,5 εκατομμύρια άνθρωποι είχαν εκτοπιστεί εσωτερικά και 800.000 ζούσαν ως πρόσφυγες σε γειτονικές χώρες ήδη πριν από την τρέχουσα σύγκρουση, λόγω της γενικότερης αστάθειας και των παλαιότερων αναταραχών. Το χάος στο Σουδάν έχει οδηγήσει σε αύξηση των αναγκών στις ήδη πιεσμένες χώρες υποδοχής, διακόπτοντας το εμπόριο, ανεβάζοντας το κόστος των τροφίμων και των καυσίμων και αφήνοντας τους πρόσφυγες που φτάνουν να έχουν απόλυτη ανάγκη από βασικά αγαθά όπως τρόφιμα, νερό και στέγη. Παρά τις προσπάθειες οργανώσεων όπως η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και οι εταίροι της να ανταποκριθούν στην κρίση, απαιτείται επείγουσα και συντονισμένη διεθνής υποστήριξη και χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση της κλιμακούμενης ανθρωπιστικής κρίσης.

Η βία έχει προκαλέσει τεράστιο πόνο, ιδίως στις γυναίκες και τα παιδιά, που αποτελούν την πλειονότητα των προσφύγων. Εκτός από τον εκτοπισμό, η κρίση έχει επιφέρει σοβαρούς κινδύνους για την υγεία, συμπεριλαμβανομένων των κρουσμάτων ασθενειών και των υψηλών επιπέδων υποσιτισμού. Η κατάσταση επιδεινώνεται από την υπερφόρτωση των βασικών υπηρεσιών και την ανεπαρκή χρηματοδότηση των προσπαθειών ανθρωπιστικής βοήθειας.

Επίλογος

Η περίπτωση του Σουδάν αναδεικνύει την πολύπλοκη αλληλεπίδραση μεταξύ αποικιοκρατικών καταλοίπων, νεοαποικιοκρατίας και σύγχρονων κρίσεων. Παρά την επίτευξη της ανεξαρτησίας του, το Σουδάν παραμένει παγιδευμένο σε έναν ιστό οικονομικής εξάρτησης, πολιτικής αστάθειας και κοινωνικής αναταραχής. Η αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της

σουδανικής κρίσης απαιτεί μια ολιστική προσέγγιση που να αναγνωρίζει τον διαρκή αντίκτυπο της αποικιοκρατίας και των νεοαποικιοκρατικών πολιτικών, που δεν στοχεύουν πραγματικά στη διάσωση και ανάπτυξή του. Η ενίσχυση των μηχανισμών λογοδοσίας, η προώθηση της ουσιαστικής ανάπτυξης και η ενδυνάμωση των περιθωριοποιημένων πληθυσμιακών ομάδων αποτελούν βασικά βήματα προς την οικοδόμηση ενός πιο δίκαιου και ειρηνικού μέλλοντος για το Σουδάν.

Τελικά, η υπέρβαση της αποικιοκρατικής παρακαταθήκης και της νεοαποικιοκρατίας απαιτεί συλλογική δράση και αλληλεγγύη σε παγκόσμια κλίμακα. Μόνο μέσω συντονισμένων προσπαθειών για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών ανισοτήτων και την προώθηση της πραγματικής κυριαρχίας μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα δημιουργήσουμε έναν κόσμο όπου όλα τα έθνη και οι λαοί θα μπορούν να ευημερούν με αξιοπρέπεια και ισότητα.

* Ο όρος «υπανάπτυξη» («υπανάπτυκτος» κ.ο.κ.) δεν χρησιμοποιείται με κάποιο αξιολογικό πρόσημο, αλλά στο πλαίσιο της θεωρίας του Andre Gunder Frank, όπως αυτή αναπτύσσεται στο βιβλίο του *The Development of the Underdevelopment*.

Βιβλιογραφία

Anghie Antony, *The Evolution of International Law: Colonial and Postcolonial Realities*, *Third World Quarterly*, Vol.27 No.5, Reshaping Justice: International Law and the Third World, 2006, pp. 739-753: https://www.jstor.org/stable/4017775?searchText=colonies+international+law&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3FQuery%3Dcolonies%2Binternational%2Blaw&ab_segments=0%2Fbasic_search_gsv2%2Fcontrol&refreqid=fastly-default%3A2138eae8fbb77ce4a336bebd6e00b9be&seq=14

Babou Cheikh Anta, Decolonization or National Liberation: Debating the End of British Colonial Rule in Africa, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 632, Perspectives on Africa and the World, November 2010: https://www.jstor.org/stable/27895947?searchText=decolonization&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3FQuery%3Ddecolonization&ab_segments=0%2Fbasic_search_gsv2%2Fcontrol&refreqid=fastly-default%3A0f08a660c2cdfa7d8356347991dc0993&seq=13

Baylis John, Smith Steve, Owens Patricia, *Η Παγκοσμιοποίηση της Διεθνούς Πολιτικής*, Επίκεντρο, Αθήνα 2013

Bernhard M., Reenock C. & Nordstrom T., *The Legacy of Western Overseas Colonialism on Democratic Survival*, *International Studies Quarterly*, Vol. 48, No. 1 (Mar., 2004), pp. 225-250: https://www.jstor.org/stable/3693570?searchText=british+colonialism&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3FQuery%3Dbritish%2Bcolonialism&ab_segments=0%2Fbasic_search_gsv2%2Fcontrol&refreqid=fastly-default%3A34ff03754e744e109271ea8f0229543f

Dally W., *Imperial Sudan: The Anglo-Egyptian Condominium 1934-56*, *Middle Eastern Studies* Vol. 29, No. 3, July 1993, pp. 590-592: <https://www.jstor.org/stable/4283587>

Frank Andre Gunder, *The Development of Underdevelopment*, *Monthly Review*, Vol. 18, Sep. 1966, DOI: https://doi.org/10.14452/MR-018-04-1966-08_3

Graeber David, *Χρέος, Στάσει Εκπίπτοντες*, Αθήνα 2013

Hopkins R. G., *Rethinking Decolonization*, Oxford University Press, No. 200, August 2008, pp. 211-247: https://www.jstor.org/stable/25096724?searchText=decolonization%20sudan&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3FQuery%3Ddecolonization%2Bsudan&ab_segments=0%2FSYC-7052%2Fcontrol&refreqid=fastly-default%3A82a8d4e441687db133704667944a2179

IMF, Sudan's Debt: <https://www.imf.org/en/Countries/SDN/frequently-asked-questions-on-sudan>

Kissinger Henry, *Παγκόσμια Τάξη*, Λιβάνη, Αθήνα 2014

Kleinfeld Philip & Amin Mohammed, *UN peacekeeper withdrawal leaves security vacuum in Darfur*, The New Humanitarian, May 2021: <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2021/5/25/UN-peacekeeping-pullout-leaves-security-vacuum-in-darfur>

Laki Sam L., *Self-Determination: A Solution to the Sudan Problem*, North-east African Studies, New Series Vol. 3, No. 2, 1996, pp. 7-20: https://www.jstor.org/stable/41931135?searchText=decolonization%20sudan&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3FQuery%3Ddecolonization%2Bsudan&ab_segments=0%2FSYC-7052%2Fcontrol&refreqid=fastly-default%3A82a8d4e441687db133704667944a2179

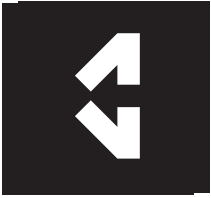
McGowan Patrick J. & Kordan Bohdan, *Imperialism in World-System Perspective: Britain 1870-1914*, International Studies Quarterly, Vol. 25, No. 1, World System Debates (Mar., 1981), pp. 43-68

Neema Li, Neo-colonialism in disguise. Development Aid of IMF and World Bank, Grin 2017: <https://www.grin.com/document/449110>

Okon Enoch Ndem & Ojatorotu Victor, *Imperialism and Contemporary Africa*, Journal of African Foreign Affairs, vol. 5 no. 2, August 2018

Piketty Thomas, *Κεφάλαιο και Ιδεολογία*, Πατάκη, Αθήνα 2021

Sheeran Scott P., *International Law, Peace Agreements and Self-Determination: The Case of Sudan*, The International and Comparative Law Quarterly, Vol. 6 No. 2, April 2011, pp. 423-458

Small David, *The Continued Influence of Colonialism in International Law*, The Student Law Journal of the Queen's University of Belfast, March 2019: <https://blogs.qub.ac.uk/studentlawjournal/2019/03/29/the-continued-influence-of-colonialism-in-international-law/>

Strang David, *Global Patterns of Decolonization, 1500-1987*, International Studies Quarterly, Vol. 35 No. 4, 1991, pp. 429-424: https://www.jstor.org/stable/2600949?searchText=decolonization%20sudan&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3FQuery%3Ddecolonization%2Bsudan&ab_segments=0%2F5YC-7052%2Fcontrol&refreqid=fastly-default%3A82a8d4e441687db133704667944a2179

UN, An unimaginable humanitarian crisis is unfolding in Sudan: <https://www.unhcr.org/news/briefing-notes/unimaginable-humanitarian-crisis-unfolding-sudan>

UN, Five things to know about the crisis in Sudan: <https://www.unhcr.org/news/stories/five-things-know-about-crisis-sudan>

UN, Sudan Crisis Explained: <https://www.unrefugees.org/news/sudan-crisis-explained/>

United Nations Charter: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter>

White Justice Margaret, *Equity – A General Principle of Law Recognised by Civilised Nations?*, Qutljj, Vol.4 No.1, 2004

Young Robert J.C., *Μεταποικιακή Θεωρία*, Πατάκη, Αθήνα 2007

Χατζησταύρου Φιλίππα, *Ποιος Κυβερνά την Ευρώπη;*, Τζιόλα, Θεσσαλονίκη 2018

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ΕΝΑ Ινστιτούτο
Εναλλακτικών Πολιτικών
Ζαλοκώστα 8, 106 71 Αθήνα,
+30 210 364 7912

info@enainstitute.org
www.enainstitute.org

* Η παρούσα δημοσίευση εκφράζει τις απόψεις του συγγραφέα και δεν εκφράζει απαραίτητα ή και στο σύνολό της το ΕΝΑ

